

Datganiad Caethwasiaeth Fodern

Blwyddyn Ariannol: 1 Ebrill 2024 tan 31 Mawrth 2025

Trosolwg

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn darparu ystod eang o wasanaethau statudol a dewisol i dros 147,000 o breswylwyr. Mae'r Cyngor yn gwneud hyn drwy ei weithlu ei hun a thrwy dros 1,700 o sefydliadau preifat a thrydydd sector.

Mae'r Cyngor yn llofnodwr [Cod Ymarfer – Cyflogaeth Foesegol yn y Gadwyn Gyflenwi](#) Llywodraeth Cymru.

Mae'r Cod Ymarfer yn cynnwys y materion cyflogaeth canlynol:

- Caethwasiaeth Fodern a thorri hawliau dynol
- Cosbrestru
- Hunangyflogaeth ffug
- Defnydd annheg o gynlluniau ambarél a chontractau dim oriau; a
- Thalu'r Cyflog Byw

Mae 12 ymrwymiad y Cod yn cynnwys mynd i'r afael â Chaethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl. Mae'r Datganiad hwn yn nodi'r camau y mae'r Cyngor wedi'u cymryd, ac y bydd yn eu cymryd, i sicrhau nad oes unrhyw Gaethwasiaeth Fodern na Masnachu Pobl yn ei fusnes ei hun nac mewn cadwyni cyflenwi.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn gwbl ymrwymedig i amlygu ei Ddatganiad Caethwasiaeth Fodern a sicrhau 'Tryloywder mewn Cadwyni Cyflenwi'. I'r perwyl hwn, mae'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru, y sector cyhoeddus ehangach, cyflenwyr, darparwyr gwasanaethau, undebau llafur ac eraill i fynd i'r afael â heriau Caethwasiaeth Fodern a sbarduno gweithredu ar y cyd gyda'r nod o leihau risgiau ac achosion o gaethwasiaeth fodern.

1. Beth yw Caethwasiaeth Fodern?

Yn y DU, Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 sy'n diffinio troseddau caethwasiaeth, caethiwed a llafur dan orfodaeth a masnachu pobl, ac mae'n cynnwys mesurau i amddiffyn y dioddefwyr posibl.

Mae caethwasiaeth fodern yn drosedd ddifrifol sy'n torri hawliau dynol. Mae dioddefwyr yn cael eu gorfodi, eu bygwth neu eu twyllo i sefyllfaoedd o ddarostyngiad a rheolaeth sy'n tanseilio eu hunaniaeth bersonol a'u hymdeimlad o hunan.

Mae'r Cyngor yn gwbl ymwybodol o'i ddynodiad fel sefydliad 'Ymatebydd Cyntaf' o dan y Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol a'i gyfrifoldeb i nodi dioddefwyr posibl a chyfeirio achosion at Awdurdod Cymwys Canolfan Masnachu Pobl y DU o'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol.

2. Ein Polisiâu

Mae [Cynllun Corfforaethol 2018-23](#) yn nodi uchelgeisiau ac ymrwymadau'r Cyngor i ddinasyddion a'i gyfraniad at saith nod lles Cymru fel yr amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Y weledigaeth yw "un Cyngor yn cydweithio i wella bywydau". Mae'r Cynllun yn nodi'r egwyddorion allweddol sy'n "sail i sut rydym yn gweithio" a'r gwerthoedd sy'n "llunio sut rydym yn gweithio".

Caiff y Cynllun Corfforaethol ei ddiweddarau'n flynyddol ac mae ganddo dri amcan lles:

1. Cefnogi economi lwyddiannus a chynaliadwy.
2. Helpu pobl a chymunedau i fod yn fwy iach a gwydn.
3. Defnydd mwy deallus o adnoddau.

Mae [Polisi Diogelu Corfforaethol](#) cyffredinol y Cyngor yn nodi dyletswydd ac ymrwymiad y Cyngor i ddiogelu a hyrwyddo lles plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n agored i risg er mwyn sicrhau bod arferion effeithiol ar waith ar draws y Cyngor a'i wasanaethau sydd wedi'u comisiynu. Mae'r polisi yn ymdrin â holl swyddogaethau a gwasanaethau'r Cyngor ac mae'n berthnasol i holl weithwyr y Cyngor, aelodau etholedig, gofalwyr maeth, unigolion sy'n ymgymryd â lleoliadau gwaith a gwirfoddolwyr sy'n gweithio o fewn y Cyngor.

Mae'r strategaethau a'r polisiâu allweddol eraill yn cynnwys:

- Mae **Strategaeth Caffael Cymdeithasol-gyfrifol (ADD LINK)** y Cyngor yn nodi ymrwymiad y Cyngor i "wella arferion gwaith teg a diogelu a fabwysiedir gan gyflenwyr." Mae'r Cyngor am weithio gyda sefydliadau sy'n rhannu ei werthoedd.
- Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'r [Cod Ymarfer – Cyflogaeth Foesegol yn y Gadwyn Gyflenwi](#).
- A dileu caethwasiaeth fodern, fel bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn chwarae rhan flaenllaw wrth wneud Cymru'n elyniaethus tuag at gaethwasiaeth fodern.
- Mae'r [Polisi Chwythu'r Chwiban](#) yn galluogi staff y Cyngor a chyflogeion contractwyr / cyflenwyr y Cyngor i adrodd am arferion cyflogi anfoesegol i'r Cyngor.
- Mae'r [Cod Ymddygiad Gweithwyr](#) yn ei gwneud yn glir i gyflogeion beth yw'r camau gweithredu a'r ymddygiad a ddisgwyllir ohonynt wrth gynrychioli'r Cyngor. Wrth gyflawni eu dyletswyddau, mae'n rhaid iddyn nhw weithredu gydag uniondeb, gonestrwydd, didueddrwydd a gwrthrychedd. Mae'r sefydliad yn ymdrechu i gynnal y safonau uchaf o ran ymddygiad cyflogeion ac ymddygiad moesegol yn ei holl weithrediadau ac wrth reoli ein cadwyn gyflenwi.
- **Polisi recriwtio** - nod y Cyngor bob amser yw recriwtio'r unigolyn sy'n fwyaf addas i'r swydd benodol. Mae gan y Cyngor brosesau recriwtio cadarn, sy'n cynnwys gwirio dogfennau er mwyn sicrhau bod ymgeiswyr yn cael gweithio yn y DU.
- **Gweithwyr asiantaeth** - mae'r Cyngor yn cyrchu pob gweithiwr asiantaeth a staff dros dro drwy ddarparwyr trydydd parti. Rydym yn contractio gwasanaeth a reolir gyda

Pertemps y mae ei Datganiad Caethwasiaeth Fodern yn nodi ei ddull dim goddefgarwch tuag at gaethwasiaeth fodern ac mae ar gael ar ei wefan.

3. Ein cadwyni cyflenwi

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn darparu ystod eang o wasanaethau statudol a dewisol i dros 147,000 o breswylwyr. Mae'r Cyngor yn gwneud hyn drwy ei weithlu ei hun a thrwy dros 1,700 o sefydliadau preifat a thrydydd sector.

Mae gan y Cyngor gyfrifoldeb i reoli arian cyhoeddus gyda gonestrwydd a sicrhau bod ei £186m o wariant caffael blynyddol yn cael ei reoli yn y fath fodd fel ei fod yn cefnogi cyflawni blaenoriaethau ehangach y Cyngor. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod ein cadwyni cyflenwi wedi lledaenu ar draws y byd, ac y gallai rhannau o'r gadwyn gyflenwi fod yn gysylltiedig â chaethwasiaeth fodern. Bydd y Cyngor yn canolbwyntio ar ein cyflenwyr uniongyrchol a bydd angen i'n cyflenwyr sicrhau nad oes unrhyw gaethwasiaeth fodern yn eu cadwyn gyflenwi.

Mae'r sectorau risg uchel o ran caethwasiaeth fodern yn cynnwys , hamdden, lletygarwch, arlwyio, glanhau, dillad, adeiladu a gweithgynhyrchu. Mae adolygiad o wariant y Cyngor wedi dangos bod y Cyngor yn darparu'r gwasanaeth yn fewnol ar gyfer y rhan fwyaf o'r meysydd risg uchel, gan ddefnyddio fframweithiau cenedlaethol a/neu gyflenwyr lleol. Ystyrir bod y risg o gaethwasiaeth fodern a masnachu pobl gan ein cyflenwyr uniongyrchol yn isel.

Drwy'r broses dendro, mae'r Cyngor yn sicrhau bod ein cyflenwyr uniongyrchol yn ymwybodol o'n hymrwymiad i fynd i'r afael â chaethwasiaeth fodern a masnachu pobl a'u bod hefyd yn deall eu rhwymedigaethau fel cyflenwyr neu gontractwyr y Cyngor.

Mae'r Cyngor yn cyflawni diwydrwydd dyladwy wrth ystyried derbyn cyflenwyr newydd a bydd yn ceisio adolygu ei gyflenwyr presennol bob blwyddyn drwy ei drefniadau rheoli contractau. Mae'r diwydrwydd dyladwy a'r adolygiadau yn cynnwys:

- Sicrhau cydymffurfiaeth â gofyniad Adran 54 (Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015) ynghylch Datganiad Caethwasiaeth Fodern ac, fel rhan o werthuso tendrau a rheoli contractau'n barhaus, ystyried potensial a thebygolrwydd caethwasiaeth fodern; ceisio mesurau lliniaru gan y cyflenwr drwy ddealltwriaeth glir o strwythur, cadwyni busnes a chyflenwi a pholisïau'r cyflenwyr mewn perthynas â chaethwasiaeth a masnachu pobl.
- Cynnal asesiadau o gyflenwyr i greu proffil risg sy'n canolbwyntio ar sefydlogrwydd ariannol ac sydd hefyd yn cwmpasu yswiriant a chydymffurfiaeth â pholisïau cyflogaeth amrywiol gan gynnwys dogfen Llywodraeth Cymru, Cod Ymarfer: Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi.
- Cymryd camau i wella arferion cyflenwyr nad ydynt yn cwrdd â'r safon, gan gynnwys cynnig cyngor i gyflenwyr a'i gwneud yn ofynnol iddynt roi Cynlluniau Gweithredu ar waith; er enghraifft, dangos cydymffurfiaeth â chanllawiau recriwtio diogelach.
- Cymryd rhan mewn mentrau cydweithredol sy'n canolbwyntio ar hawliau dynol a pholisïau caffael cymdeithasol-gyfrifol yn gyffredinol a chaethwasiaeth fodern a masnachu pobl yn benodol.
- Cosbi cyflenwyr sy'n methu bodloni ein disgwyliadau neu wella eu perfformiad yn unol â Chynllun Gweithredu, sy'n cynnwys darpariaeth i derfynu'r berthynas fusnes.

4. Hyfforddi cyflogeion

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr wedi ymrwymo i ddarparu amrywiaeth o hyfforddiant i'n gweithwyr er mwyn codi ymwybyddiaeth o gaethwasiaeth fodern, masnachu pobl a llafur dan orfod. Yn ogystal â hyfforddiant lefel ymwybyddiaeth bydd angen hyfforddiant penodol i'w rôl ar rai staff, er enghraifft ymatebwyr cyntaf a staff comisiynu a chaffael.

Ein nod yw darparu rhaglen hyfforddiant a fydd yn cynnwys:

- Modiwl e-ddysgu ymwybyddiaeth o gaethwasiaeth fodern / masnachu pobl
- Gweithdy hyfforddi'r hyfforddwr (ymwybyddiaeth ac ymatebwyr cyntaf)
- Gweithdy ymwybyddiaeth o gaethwasiaeth fodern / masnachu pobl (3 awr)
- Cwrs atal caethwasiaeth i ymatebwyr cyntaf.
- Hyfforddiant a gomisiynwyd yn allanol ar gyfer grwpiau penodol o staff (e.e. caffael a chomisiynu)

Yn ogystal â'r rhaglen hyfforddi, bydd staff yn cael mynediad at adnoddau ar-lein a fydd yn cynnwys e-ddysgu ar bynciau arbenigol fel llinellau cyffuriau, a dolenni i fideos, canllawiau a gwefannau allanol sy'n rhoi gwybodaeth am gaethwasiaeth fodern a masnachu pobl.

5. Dyletswydd i Hysbysu

Mae dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus penodol i hysbysu'r Ysgrifennydd Gwladol am unrhyw unigolyn y deuir ar ei draws yng Nghymru a Lloegr y credant ei fod efallai yn dioddef o gaethwasiaeth neu fasnachu pobl. Mae'r ddarpariaeth 'dyletswydd i hysbysu' wedi'i nodi yn Adran 52 Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015, ac mae'n berthnasol i awdurdodau lleol yng Nghymru a Lloegr sy'n cynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a all, fel sefydliad ymatebwr cyntaf dynodedig, atgyfeirio i'r MAC. Mae'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (MAC) yn fframwaith ar gyfer nodi a chyfeirio dioddefwyr posibl caethwasiaeth fodern a sicrhau eu bod yn derbyn y gefnogaeth briodol.

Mae'r gofyniad hwn ynglŷn â dioddefwyr posibl Caethwasiaeth Fodern ynghlwm wrth gyfrifoldebau dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Gweithdrefnau Diogelu Cymru Gyfan fel y nodir yn y Polisi Diogelu Corfforaethol pan fydd gan aelodau o staff, fel cyflogeion yr awdurdod lleol, ddyletswydd i roi gwybod am unrhyw bryderon diogelu mewn perthynas â phlentyn neu oedolyn sy'n agored i niwed.

MASH (Canolfan Ddiogelu Amlasiantaeth) Pen-y-bont ar Ogwr

Staff MASH Heddlu De Cymru (PPU)

Ffôn: 01656 815808

Tîm Diogelu Oedolion

Ffôn: 01656 642477

Tîm Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (GCC) (Plant)

Ffôn: 01656 642320

E-bost: mashcentra@bridgend.gov.uk

6. Beth mae'r Cyngor wedi'i wneud

Rydym wedi:

- Dod yn un o lofnodwyr Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru: Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi.
- Dechrau'r broses o adolygu ein cadwyni cyflenwi i nodi meysydd risg uchel.
- Datblygu strategaeth gaffael a chynllun cyflawni sy'n gymdeithasol-gyfrifol.
- Parhau i gefnogi ymdrechion Llywodraeth Cymru i hyrwyddo'r Cod Ymarfer a rhannu arfer gorau mewn amgylchiadau perthnasol.
- Dod yn aelod o Fforwm Atal Caethwasiaeth Bae'r Gorllewin (WBASF). Prif ffocws y fforwm yw:
 - hyrwyddo hyfforddiant ymwybyddiaeth o atal caethwasiaeth ar draws ôl troed Bae'r Gorllewin (rhanbarthau Pen-y-bont ar Ogwr / Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe);
 - ystyried amllder a math yr atgyfeiriadau o dan y Mecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (MAC) a derbyn diweddariadau ar Gynadleddau Amlasiantaeth Asesu Risg (MARAC) Atal Caethwasiaeth Lleol a
 - hwyluso prosesau cyfnewid gwybodaeth am fasnachu pobl a chasglu gwybodaeth ar draws yr ystod gyfan o wasanaethau statudol, a sefydliadau trydydd parti cysylltiedig.
- Ymrwymo i adolygu'r hyn a gynigiwn dan hyfforddiant diogelu corfforaethol i sicrhau ein bod yn darparu hyfforddiant lle mae cyfrifoldebau statudol ar yr awdurdod lleol.

7. Beth fydd y Cyngor yn ei wneud

Bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn rhoi'r camau canlynol ar waith yn ein hymdrechion i sicrhau nad oes Caethwasiaeth Fodern na Masnachu Pobl yn digwydd.

Cyf	Cam Gweithredu
1	<p>Yn unol â chymal 7 o'r Cod Ymarfer, parhau i sicrhau bod y Cyngor yn cynnal adolygiad rheolaidd o wariant ac yn cynnal asesiad risg. Byddwn yn parhau i:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nodi unrhyw gyflenwyr risg uchel a monitro ar gyfer tramgwyddau yn erbyn hawliau dynol ac arferion cyflogaeth anfoesegol a fydd yn dod yn eitem safonol ar yr agenda mewn cyfarfodydd ac adolygiadau contract.• Archwilio ffyrdd o weithio gyda'n cyflenwyr Haen 1 i godi ymwybyddiaeth o Gaethwasiaeth Fodern i'w atal rhag digwydd drwy broses Asesu Risg ffurfiol: 'Mynd i'r Afael â Chaethwasiaeth Fodern mewn Cadwyni Cyflenwi'.
2	<p>Defnyddio'r Cod Ymarfer – Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi – cyflawni Strategaeth Gyfathrebu Caethwasiaeth Fodern i sicrhau bod ymwybyddiaeth yn cael ei chodi ar draws y Cyngor a chyda sefydliadau partner ac asiantaethau eraill.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Rhannu dysgu ac arfer gorau ar draws y Cyngor, â chyrrff sector cyhoeddus eraill a phartneriaid a cheisio dysgu o'u profiadau. • Parhau i ymgysylltu ag Undebau Llafur i godi ymwybyddiaeth o Gaethwasiaeth Fodern ymhlith eu haelodau.
3	<p>Byddwn yn darparu rhaglen wedi'i thargedu o hyfforddiant Caethwasiaeth Fodern (rhithwir) ar draws gwahanol gyfarwyddiaethau'r Cyngor – yn unol â chyfyngiadau sy'n gysylltiedig â Covid-19, wedi'u cydgyssylltu â hyfforddiant Diogelu Corfforaethol ehangach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn parhau i nodi staff y mae angen hyfforddiant arnynt mewn arferion cyflogi moesegol ac yn ceisio meithrin ymwybyddiaeth / gallu yn enwedig ymysg aelodau o staff rheng flaen sy'n gweithio yn y gymuned. • Byddwn yn ceisio ehangu'r gronfa o hyfforddwyr mewnol sydd ar gael i hwyluso hyfforddiant lefel ymwybyddiaeth i staff ar draws y Cyngor. • Byddwn yn cadw cofnodion o bwy sydd wedi cael hyfforddiant ar draws y gwahanol gyfarwyddiaethau ac yn targedu'r rhai lle mae angen gwella cyfraddau cwblhau.
4	Adolygu a diweddarau pan fo angen y Datganiad Caethwasiaeth Fodern yn flynyddol ac adrodd am gynnydd y Cynllun Gweithredu hwn.
5	Byddwn yn annog cyflenwyr i ychwanegu cymalau gwerth cymdeithasol Caethwasiaeth Fodern at gontractau newydd gan y bydd hyn yn cymhell arfer da, gan gynnwys defnyddio offer a setiau data perthnasol.
6	Byddwn yn arfer 'cymunedau maes' lle mae Awdurdodau Lleol yn gweithio gyda'i gilydd i rannu arfer gorau a sicrhau arbedion maint, e.e. rhannu data diwydrwydd dyladwy ar draws y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol i lywio archwiliadau, ac ati (gan ddefnyddio llwyfannau fel TISCreport).
7	<p>Cwblhau adolygiad a diweddarau dogfennaeth dendro'r Cyngor er mwyn sicrhau yr eir i'r afael yn llawn â materion Caethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl sy'n cynnwys cymalau i:</p> <p>(i) wirio bod gan gontractwyr sydd â throsiant o fwy na £36 miliwn Ddatganiad Caethwasiaeth Fodern.</p> <p>(ii) Cynnwys y Cod Ymarfer: Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi yn rhan o'n dogfennau tendro.</p>
8	Penodi 'Pencampwr' caethwasiaeth fodern
9	<p>Cwblhau adolygiad a diweddarau Telerau ac Amodau safonol y Cyngor i sicrhau bod arferion cyflogaeth yn cael eu hystyried fel rhan o'r broses gaffael:</p> <p>(i) Adolygu contractau cyflenwyr a mapio cadwyni cyflenwi trwy ddiwydrwydd dyladwy – gydag opsiwn i gynnwys cosbau neu gymal terfynu os amheuir Caethwasiaeth Fodern.</p>

(ii)	Sicrhau nad oes pwysau amser na chost ormodol a allai arwain at drin staff mewn modd anfoesegol.
(iii)	Ymgorffori ymagwedd dim goddefgarwch at Gaethwasiaeth Fodern.

8. Deunydd / Adnoddau Ategol

Yn ogystal â'r dolenni a amlygir drwy gydol y datganiad, mae gan y [Swyddfa Gartref](#) amrywiaeth o ddogfennau a deunydd hyrwyddo ar gael.

9. Cymeradwyo Datganiad

Mae'r datganiad hwn wedi'i gymeradwyo gan Gabinet Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a bydd yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau'n flynyddol.

Llofnodwyd gan:

Mark Shephard, Prif Weithredwr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

Dyddiad llofnodi... 18/10/21.....